

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Rady Gminy Grabówka w sprawie wyodrębnienia funduszu sołeckiego na 2027 r.

I. Przedstawienie istniejącego stanu

Na dzień podjęcia niniejszej uchwały Gmina Grabówka nie wyodrębnia w budżecie środków stanowiących fundusz sołecki w rozumieniu ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim.

W obowiązującym stanie prawnym:

- sołectwa funkcjonujące na terenie gminy nie dysponują wyodrębnioną pulą środków budżetowych,
- mieszkańcy nie posiadają ustawowo zagwarantowanego mechanizmu bezpośredniego wskazywania przedsięwzięć do realizacji w ramach budżetu gminy,
- ewentualne zadania realizowane na terenach sołectw finansowane są w ramach ogólnego budżetu gminy, według priorytetów ustalanych przez organ wykonawczy i uchwalanych przez Radę Gminy,
- gmina nie korzysta z mechanizmu częściowego zwrotu wydatków z budżetu państwa przewidzianego dla jednostek wyodrębniających fundusz sołecki.

Oznacza to, że obecnie nie funkcjonuje w Gminie Grabówka sformalizowany, ustawowy instrument partycypacji mieszkańców sołectw w procesie planowania wydatków budżetowych.

II. Potrzeba i cel podjęcia uchwały

Projektowana uchwała ma na celu wprowadzenie do systemu finansów Gminy Grabówka instytucji funduszu sołeckiego, zgodnie z przepisami ustawy o funduszu sołeckim.

Celem regulacji jest:

- stworzenie formalnych podstaw do wyodrębnienia środków budżetowych przypisanych poszczególnym sołectwom,
- zapewnienie mieszkańcom realnego wpływu na kierunki wydatkowania części środków publicznych,
- umożliwienie gminie ubiegania się o zwrot części poniesionych wydatków z budżetu państwa,
- wzmocnienie rozwoju lokalnego i aktywizacji społecznej.

III. Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

1. W zakresie organizacyjno-finansowym

Stan dotychczasowy:

- brak wyodrębnionych środków dla sołectw,
- brak ustawowego obowiązku uwzględniania wniosków zebrań wiejskich,
- wydatki na terenie sołectw realizowane wyłącznie w ramach ogólnych decyzji budżetowych.

Stan projektowany:

- wyodrębnienie w budżecie gminy na rok 2027 środków stanowiących fundusz sołecki,
- określenie wysokości środków dla każdego sołectwa zgodnie z ustawowym algorytmem,
- obowiązek ujęcia w budżecie przedsięwzięć uchwalonych przez zebranie wiejskie, o ile spełniają wymogi ustawowe.

2. W zakresie partycypacji społecznej

Stan dotychczasowy:

- udział mieszkańców w procesie budżetowym ma charakter pośredni (poprzez radnych),
- brak odrębnej procedury składania wiążących wniosków przez zebranie wiejskie.

Stan projektowany:

- zebranie wiejskie uzyskuje ustawowe uprawnienie do uchwalania wniosku o przeznaczeniu środków,
- wójt dokonuje oceny formalno-prawnej wniosku,
- przedsięwzięcia zgodne z ustawą muszą zostać uwzględnione w projekcie budżetu.

3. W zakresie skutków finansowych

Stan dotychczasowy:

- brak możliwości uzyskania zwrotu części wydatków z budżetu państwa,
- całość wydatków ponoszona wyłącznie ze środków własnych gminy.

Stan projektowany:

- możliwość uzyskania częściowego zwrotu wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego,
- zwiększenie efektywności wykorzystania środków publicznych.

IV. Przewidywane skutki podjęcia uchwały

1. Skutki finansowe – konieczność zabezpieczenia środków w budżecie na 2027 r., przy jednoczesnej możliwości uzyskania zwrotu części wydatków.
2. Skutki organizacyjne – wdrożenie procedur obsługi funduszu (obsługa zebrań wiejskich, weryfikacja wniosków, realizacja zadań).
3. Skutki społeczne – zwiększenie aktywności mieszkańców, integracja społeczności lokalnych, poprawa jakości życia na terenach sołectw.

V. Podsumowanie

Wprowadzenie funduszu sołectkiego w Gminie Grabówka oznacza przejście od modelu scentralizowanego planowania wydatków na poziomie gminy do modelu uzupełnionego o mechanizm ustawowej partycypacji mieszkańców sołectw.

Zmiana ta nie modyfikuje zakresu zadań własnych gminy, lecz wprowadza nową formułę ich planowania i realizacji w części dotyczącej obszarów wiejskich.

Wobec powyższego podjęcie uchwały należy uznać za zasadne zarówno z punktu widzenia rozwoju lokalnego, jak i racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi.